

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2241

Vragen van het lid **Bamenga** (D66) aan de Ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp en van Buitenlandse Zaken over *het bericht dat 15 hulpverleners zijn vermoord door het Israëlische leger* (ingezonden 9 april 2025).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (ontvangen 20 mei 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Door Israël gedode hulpverleners waren wel herkenbaar, blijkt uit video»¹, en de reactie op dit nieuws van het Rode Kruis?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op dit nieuws, en deelt u met de vragenstellers dat het in koele bloeden doden van hulpverleners een oorlogsmisdaad is?

Antwoord 2

Strijdende partijen zijn te allen tijde verplicht onderscheid te maken tussen burgers en burgerobjecten enerzijds en strijders en militaire doelen anderzijds. Rechtstreekse aanvallen op burgers, onder wie humanitaire hulpverleners, zijn in strijd met het humanitair oorlogsrecht. Humanitaire hulpverlening en humanitaire hulpgoederen moeten door de strijdende partijen worden ontzien en beschermd.

Nederland veroordeelt de Israëlische aanval op het medische hulpkonvooi op 23 maart jl. in het zuiden van de Gazastrook. Hulpverleners mogen nooit een doelwit zijn van aanvallen. Dit standpunt van het kabinet is onderstreept tijdens de ontbieding van de Israëlische ambassadeur op 9 april 2025. Ook is toen benadrukt dat een grondig en onafhankelijk onderzoek moet plaatsvinden.

¹ NOS, 5 april 2025, Door Israël gedode hulpverleners waren wel herkenbaar, blijkt uit video.

² The Guardian, 5 april 2025, Our aid workers were brutally killed and thrown into a mass grave in Gaza. This must never happen again | Jagan Chapagain | The Guardian.

Vraag 3

Wat heeft u gedaan om uw stelling in Buitenhof van 6 april jongstleden dat snel onderzoek nodig is naar deze aanval op hulpverleners kracht bij te zetten? Welk onderzoek kan wanneer verwacht worden?

Antwoord 3

Tijdens de ontbieding van de Israëlische ambassadeur op 9 april 2025 is benadrukt dat het kabinet de aanval op hulpverleners veroordeelt en dat een grondig en onafhankelijk onderzoek moet worden uitgevoerd. Het Israëlische leger publiceerde op 20 april jl. een verklaring over het onderzoek dat is uitgevoerd over deze aanval op hulpverleners. De Israëlische legerleiding heeft op basis van dit onderzoek besloten de verantwoordelijke brigadecommandant een reprimande te geven en de betrokken bataljonscommandant uit zijn functie te ontheffen. Dit onderzoek is inmiddels overgedragen aan de militaire aanklager voor opvolging. Nederland zal conform de motie Kahraman/Ceder (21 501-02, nr. 3107) in Europees verband oproepen tot een internationaal onderzoek.

Vraag 4

Onderschrijft u de noodzaak om consequenties in te stellen voor Israël, zodat soortgelijke aanvallen op hulpverleners in de toekomst niet onbestraft blijven? Zo ja, welke concrete maatregelen of sancties overweegt u ten aanzien van Israël?

Antwoord 4

Sinds het verbreken van het staakt-het-vuren op 18 maart jl. is de situatie in de Gazastrook verder verslechterd. De aanhoudende Israëlische blokkade van humanitaire hulp en elektriciteit zorgt voor grootschalig leed. Ook de beslissing van het Israëlische veiligheidskabinet om de operatie in de Gazastrook uit te breiden draagt niet bij aan het duurzaam beëindigen van het conflict. Daarnaast is de situatie op de Westelijke Jordaanoever verder verslechterd. Grootschalige Israëlische militaire operaties op bezette Westelijke Jordaanoever in combinatie met kolonistengeweld zorgen eveneens voornamelijk voor instabiliteit en menselijk leed. Ook de uitspraken van kabinetsleden over de (permanente) (her)bezetting van (delen van) de Gazastrook, Westelijke Jordaanoever, Syrië en Libanon zijn onacceptabel. Dit samenstel aan ontwikkelingen heeft het kabinet genoodzaakt tot het zetten van verdere stappen. Ik heb daarom aan Hoge Vertegenwoordiger Kallas laten weten dat ik een evaluatie van de naleving door Israël van artikel 2 van het EU-Israël Associatieakkoord noodzakelijk acht. Hierover is op 7 mei een brief naar uw Kamer gestuurd (uw kenmerk 32 623, nr. 352).

Vraag 5

Overweegt u in het licht van deze aanval aanvullende beperkingen op wapenexport of andere (militaire) samenwerking met Israël?

Antwoord 5

Het kabinet toetst iedere aanvraag voor de uitvoer van militaire goederen per geval en zorgvuldig aan de Europese wapenexportcriteria. Daar waar een duidelijk risico wordt geconstateerd dat uit te voeren goederen kunnen worden gebruikt voor ernstige schendingen van de mensenrechten of het humanitair oorlogsrecht, wordt een vergunningaanvraag afgewezen. Sinds 7 oktober 2023 zijn er acht vergunningen met eindgebruik in Israël goedgekeurd. Dit betreft onderdelen voor het Iron Dome luchtafweersysteem (twee vergunningen), schokdempers ten behoeve van containers op marineschepen, testresultaten (op het vlak van brandstofgebruik) en reserveonderdelen (zoals deuren) voor marineschepen (vier vergunningen) en demonstratiematerieel dat na beursdeelname in Nederland weer is geretourneerd naar Israël en waarvan het eindgebruik niet bij de Israëlische krijgsmacht ligt.

Voor de zeven afgewezen vergunningen is na een zorgvuldige toets aan de acht criteria uit het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexportcontrole (EUGS) geconstateerd dat er een duidelijk risico bestaat dat de goederen kunnen worden gebruikt bij het begaan van ernstige schendingen van de mensenrechten of het humanitair oorlogsrecht, of dat het risico op omleiding naar ongewenste eindgebruikers te groot is.

Gelet op deze zorgvuldige individuele toetsing van vergunningaanvragen voor de uitvoer van militaire goederen, ziet het kabinet geen reden voor aanvullende beperkingen op wapenexport naar Israël. De militaire samenwerking met Israël is eveneens aan strikte voorwaarden verbonden. Deze dient altijd plaats te vinden binnen de internationaal erkende grenzen van voor 4 juni 1967. Dat wil zeggen dat op geen enkele manier wordt samengewerkt in de door Israël bezette gebieden. Daarnaast zijn gezamenlijke Nederlands-Israëlische trainingen in gevechtshandelingen expliciet uitgesloten. Dit is vastgelegd in verschillende Kamerstukken aangaande de defensiesamenwerking met Israël (Kamerstukken II 2021/22, 36 021, nr.6; I 2022/23, 36021). Toekomstige militaire samenwerkingsactiviteiten worden, zoals te doen gebruikelijk, per activiteit zorgvuldig en afzonderlijk bezien.

Vraag 6

Deelt u de zorgen over de groeiende wereldwijde dreiging voor hulpverleners, en het feit dat alleen in 2024 al 382 van hen zijn omgebracht? Welke stappen bent u bereid te zetten in reactie hierop?

Antwoord 6

Berichten over dodelijk geweld tegen hulpverleners, onder meer in de Gazastrook en Soedan, gingen in afgelopen weken de wereld rond. Er lijkt sprake te zijn van een trend van geweld tegen hulpverleners, en dit baart het kabinet ernstig zorgen. Het kabinet maakt de veiligheid van humanitaire hulpverleners daarom tot een prioriteit, zoals beschreven in de Beleidsbrief Ontwikkelingshulp en verder toegelicht in de Kamerbrief Humanitaire Hulp. Hulpverleners moeten hun werk veilig en ongehinderd kunnen uitvoeren en mogen, zoals gezegd, nooit het doelwit zijn van aanvallen.

Vraag 7

Welke inzet pleegt Nederland momenteel, bilateraal of internationaal, om de bescherming van hulpverleners in conflictgebieden te versterken?

Antwoord 7

Het kabinet spant zich in om naleving van het humanitair oorlogsrecht te versterken. Daarnaast zet Nederland zich diplomatiek en programmatisch in voor de bescherming van hulpverleners. In het verleden droeg Nederland reeds bij aan de totstandkoming van VN-resoluties en resoluties van de Rode Kruis- en Halve Maanbeweging die betrekking hadden op de veiligheid van hulpverleners. Ook in de komende periode zal Nederland op multilateraal gebied aandacht blijven besteden aan het belang van naleving van het humanitair oorlogsrecht, zowel in algemene zin als in relatie tot specifieke contexten zoals de Gazastrook. Ook op programmatisch gebied werkt Nederland aan de veiligheid van hulpverleners. Zo draagt het kabinet in 2025 extra bij aan het werk van de *International NGO-Safety Organisation* (INSO). Deze organisatie verzorgt veiligheidstrainingen voor hulpverleners en voorziet hen van actuele informatie over veiligheidsincidenten wereldwijd. Daarnaast steunt Nederland de trainingsprogramma's van Clingendael die zijn gericht op het versterken van onderhandelingsvaardigheden met oog op humanitaire toegang. In dit kader is ook de Nederlandse financiële en politieke steun voor het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) relevant. ICRC is de hoeder van het humanitair oorlogsrecht en onderwijst jaarlijks duizenden militairen en strijders in het humanitair oorlogsrecht. Recent lanceerde ICRC het *Global Initiative to Galvanize Political Commitment to International Humanitarian Law* dat werd gesteund door Nederland. Dit initiatief beoogt politieke toewijding aan het humanitair oorlogsrecht te vergroten, de naleving ervan te versterken, en concrete aanbevelingen te ontwikkelen voor onder meer de bescherming van civiele infrastructuur en medische voorzieningen.

Vraag 8

Kunt u deze antwoorden elk afzonderlijk en zo spoedig mogelijk beantwoorden?

Antwoord 8

Ja.